

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 3308/07
19.03.2008. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Владимира Тамаша, председника већа, Јованке Кажић, Љубице Милутиновић, Миломира Николића и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца - противтуженог АА, чији је пуномоћник АБ, адвокат, против тужене - противтужиоца Државне заједнице Србија и Црна Гора - Министарство одбране - Војнограђевинске дирекције „Београд“, чији је законски заступник Дирекција за имовинско-правне послове Министарства одбране, у Београду, ради предаје непокретности по тужби и исплате по противтужби, вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде 58.934.700,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Београду Гж. 9409/05 од 28.09.2006. године, у седници одржаној 19.03.2008. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Окружног суда у Београду Гж. 9409/05 од 28.09.2006. године, у ставу другом изреке тако што се ОДБИЈА као неоснована жалба тужене - противтужиоца Државне заједнице Србија и Црна Гора - Министарство одбране, Војнограђевинска дирекција „Београд“ и ПОТВРЂУЈЕ пресуда Првог општинског суда у Београду П. број 4999/04 од 31.01.2005. године у ставу другом изреке у делу којим је одбијен противтужбени захтев да се обавезе тужилац да туженој на име испуњења уговора о купопродаји пословног простора Ов. бр. 18581/02 од 29.10.2002. године исплати износ од 58.934.700,00 динара са законском затезном каматом почев од 18.03.2003. године па до исплате.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог општинског суда у Београду П. бр. 4999/04 од 31.01.2005. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена - противтужилац да тужиоцу - противтуженом преда непокретност коју представља пословни простор ВВ, површине 166 мкв, уписан у зк.ул. бр. аа кат. парцела вв КО ГГ, слободан од свих лица и ствари. Ставом другим изреке пресуде одбијен је противтужбени захтев да се обавезе тужилац да туженој на име испуњења уговора о купопродаји пословног простора Ов. бр. 1851/02 од 29.10.2002. године исплати износ од 58.934.700,00 динара са законском затезном каматом од 18.03.2003. године па до исплате, као и да се обавезе тужилац да туженој на име трошкова према "ДД" исплати износ од 40.573,37 динара са законском затезном каматом почев од дана доспелости сваког рачуна појединачно па до исплате, и да тужилац накнади трошкове парничног поступка, као неоснован. Ставом трећим изреке пресуде обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 167.750,00 динара.

Одлучујући о жалби тужене Окружни суд у Београду је пресудом Гж. 9409/05 од 28.09.2006. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу и првостепену пресуду у ставу првом изреке потврдио. Ставом другим изреке преиначио је првостепену пресуду у делу става другог изреке пресуде тако што је делимично усвојио противтужбени захтев и обавезао тужиоца да туженој на име испуњења уговора о купопродаји пословног простора исплати износ од 58.934.700,00 динара са законском затезном каматом почев од 18.03.2003. године, као дана подношења противтужбе па до исплате. Ставом трећим изреке укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке којим је одбијен противтужбени захтев за износ од 40.575,30 динара са законском затезном каматом на овај износ, као и у делу којим је одбијен захтев тужене да јој тужилац накнади трошкове поступка, и у ставу трећем изреке пресуде, и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао пресуду другог степеног суда у побијаном делу на основу чл. 386 ЗПП („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/77 са изменама и допунама овог закона) који се на основу чл. 491. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 125/04) примењује у поступку по ревизији покренутом пре почетка примене овог закона.

Ревизија је основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачке 11. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Разлог ревизије о битној повреди одредаба парничног поступка из члана 354. став 1. ЗПП учињеној у поступку пред другостепеним судом није основан.

Према утврђеном чињеничном стању странке су, тужилац у својству купца, а тужена у својству продавца закључила уговор о купопродаји пословног простора Ов. бр. 18581/02 29.10.2002. године. Предмет

изјаву или уговор о купопродаји пословног простора Ов. бр. 18581/02 од 29.10.2002. године. Предмет уговора о купопродаји је пренос права својине на тужиоца на пословном простору из члана 1. и 2. закљученог уговора, за купопродајну цену одређену у члану 3. уговора у износу од 59.287.500,00 динара. Средства у висини од 352.800,00 динара тужилац, купац је уплатио продавцу на име кауције и према одредби члана 3. овог уговора иста му се обрачунава у укупну купопродајну цену пословног простора. Износ од 58.934.700,00 динара купац је обавезан да уплати продавцу у року од 3 дана од дана овере уговора код суда на жиро рачун продавца, и да на основу чл. 4. уговора у истом року од 3 дана, од дана овере уговора достави продавцу доказ о уплати преосталог износа купопродајне цене. Чланом 8. уговора тужени, продавац се обавезао да купца уведе у посед непокретности која је предмет уговора у року од 7 дана од дана извршене овере уговора код суда.

Тужилац је у року предвиђеном чланом 4. закљученог уговора овереном изјавом Ов. бр. 12734/02 од 30.10.2002. године неопозиво пренео туженом у својину обвезнице по основу девизне штедне у висини од 966.143,00 еура, што одговара противвредности износа од 58.934.700,00 динара, а које су према доказу изведеном у поступку евидентирани на име и рачуну тужиоца (бр. 919 400-0002574) код Народне Банке Југославије - Централног регистра хартија од вредности, Национална штедионица - Банка АД. Изјаву о преносу у својину хартија од вредности - обвезница старе девизне штедне од 30.10.2002. године тужилац је доставио туженом 30.10.2002. године обавештавајући туженог да је на овај начин у целости измирио своје обавезе из уговора о купопродаји Ов. бр. 18581/02 од 29.10.2002. године у складу са уговором и Законом о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедне, тако што је тужени на основу изјаве тужиоца постао власник средстава у висини од 966.143,00 еура, што одговара противвредности неисплаћеног дела купопродајне цене од 58.934.700,00 динара. Тужилац је овим дописом позвао тужену да изврши своју уговорну обавезу и преда тужиоцу у државину пословни простор који је предмет уговора о купопродаји као и да тужиоцу изда потврду на основу које се може укњижити као власник купљене непокретности. Тужена је одбила предају непокретности не прихватајући испуњење обавезе тужиоца преносом у својину обвезница по основу девизне штедне, позивајући тужиоца да испуни уговор исплатом износа купопродајне цене из члана 3. закљученог уговора.

На утврђено чињенично стање погрешном применом материјалног права Окружни суд је преиначио пресуду првостепеног суда, којом је одбијен противтужбени захтев, и обавезао тужиоца да на име испуњења уговора о купопродаји пословног простора исплати туженом износ од 58.934.700,00 динара са законском затезном каматом од 18.03.2003. године, као дана подношења противтужбе па до исплате.

Законом о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедне грађана („Службени лист СРЈ“, бр. 36/2002) (члан 1.) уређени су услови и начин регулисања обавеза по основу девизне штедне грађана из члана 2. Закона о измирењу обавеза по основу девизне штедне грађана, која је, у складу са чланом 4. Закона, претворена у орочени депозит код овлашћених банака и постала јавни дуг Савезне Републике Југославије. Одредбом члана 5. Закона прописано је да ради регулисања јавног дуга Савезне Републике Југославије који је постао дуг Републике Србије и Републике Црне Горе, Република Србија и Република Црна Гора, у складу са одредбама овог закона, емитоваће обвезнице, које гласе на евро. Обвезнице из става 1. овог члана емитују се у нематеријалном облику, без купона, појединачно за сваку годину, и региструју код Народне банке Југославије - Завода за обрачун и плаћање Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности (Централни регистар). На основу става 3. ове одредбе обвезнице из става 1. гласе на име и преносиве су, а исплаћују се у еврима или, на захтев власника тих обвезница у динарима.

Одредбом члана 12. Закона прописано је да обвезнице из члана 5. закона којима су регулисане обавезе према девизним штедишама у смислу члана 6. став 2. закона могу се, пре рока доспећа, користити за: 1) куповину акција предузећа у процесу својинске трансформације, ради продаје друштвеног капитала; 2) куповину акција овлашћених банака; 3) куповину станова, стамбених објеката, пословног простора, земљишта и друге имовине у државној својини. На основу става 2. ове одредбе ближе услове коришћења обвезница за намене из става 1. овог члана утврђују власници имовине из тог става.

По оцени Врховног суда не може се прихватити став другостепеног суда да је тужиоцу за испуњење обавезе из члана 3. уговора о купопродаји пословног простора на начин прописан одредбом члана 12. Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедне грађана требала сагласност тужене, власника пословног простора у државној својини, који је предмет уговора закљученог између странака. Право тужиоца, да обвезнице, које на основу чл. 5. Закона гласе на име и преносиве су, а исплаћују се у еврима, или, на захтев власника тих обвезница - у динарима, пре рока доспећа, користи за куповину пословног простора у државној својини произилази из принудног прописа одредбе члана 12. наведеног закона.

Овлашћење власника обвезница да их користи за намене из става 1. чл. 12. Закона не зависи од воље власника имовине у државној својини. Када би ово овлашћење било условљено сагласношћу власника имовине онда такво право и овлашћење закон не би дао изричитом одредбом власнику обвезница. Ово стога, што промет обвезница, које су на основу члана 5. истог Закона преносиве, није забрањен, па би сви други учесници у облигационим односима могли да уреде своје односе тако да предмет обавезе једног учесника представља пренос обвезница у својину другом учеснику. Међутим, у односу странака, у коме је једна страна власник обвезница, а друга власник имовине у државној својини, слобода уговарања је ограничена принудним прописом, одредбом члана 12. Закона, којом је власнику обвезница дато овлашћење да их користи за куповину пословног простора у државној својини.

На основу става 2. чл. 12. Закона тужена, власник имовине у државној својини, која је предмет уговора

закљученог између странака, имала је овлашћење да утврди олиже услове коришћења оовезница за намене из става 1. члана, а што тужена према наводима изложеним у поступку није учинила. На основу овог законског овлашћења тужена, власник имовине у државној својини, могла је да одреди ближе услове коришћења обвезница, али тако да ти одређени услови имају општи карактер и унапред прописани, када би важили за све власнике обвезница. Одређивањем ближих услова коришћења обвезница тужена, није могла противно закону да онемогући власника обвезница да исте користи за намене прописане у члану 12. Закона. На основу наведеног законског овлашћења тужена не може у појединачном облигационом односу да утврђује ближе услове коришћења обвезница за намене из одредбе члана 12. На тај начин би се противно циљу закона омогућило власнику имовине у државној својини да у сваком појединачним облигационом односу поступа различито према власницима обвезница. Како на основу овлашћења из става 2. одредбе чл. 12. тужена није утврдила ближе услове коришћења обвезница, који би важили у свим случајевима и под једнаким условима за све власнике обвезница, то је према ставу овог суда тужилац испунио обавезе из уговора на начин прописан одредбом чл. 262. став 1. и чл. 318. став 3. Закона о облигационим односима у вези са чл. 12. Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедне грађана, а тужена је без основаног разлога одбила да прими испуњење обавезе тужиоца.

На основу изложеног, Врховни суд је применом наведених одредби материјалног права и одредбе чл. 395. став 1. ЗПП преиначио пресуду другостепеног суда у побијаном делу и одлучио као изреци.

Председник већа - судија

Владимир Тамаш, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

ББ